

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Антоанета Ангелова Анчева
професор в ПН 8.2 Изобразително изкуство, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки,

ПН 1.3 Педагогика на обучението по ...

докторска програма *Методика на обучението по изобразително изкуство*

Автор: Надежда Недялкова Ангелова

Тема: ОБУЧЕНИЕТО ПО ШРИФТ И ТИПОГРАФИЯ В ГРАФИЧНИЯ ДИЗАЙН ВЪВ
ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ

Научен ръководител: проф. дн Бисер Дамянов

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Докторантката Надежда Ангелова завършва средно образование в НХГ „Ц. Лавренов“, Пловдив през 2000 г. с отличен успех /специалност „стенопис“/. От 2003 до 2010 г. следва в Университета за приложни науки в Дюселдорф, Германия, специалност „комуникационен дизайн“, а от 2011 до 2014 г. - магистратура в същата специалност и университет. От 2016 г. е редовна докторантка в ПУ „Паисий Хилендарски“, катедра „Естетическо възпитание“ на Педагогически факултет в докторска програма Методика на обучението по изобразително изкуство, ПН 1.3 Педагогика на обучението по ..., област на висше образование 1. Педагогически науки.

Надежда Ангелова има сериозен опит и професионална реализация, най-вече в сферата на комуникационния дизайн, натрупан при различни работодатели у нас и в Германия. В своята автобиография тя коректно е изброила, че от 2007 до 2012 г. е фриленсър в областта на рекламата и маркетинга, от 2008 до 2014 г. работи към филмово студио във Вупертал, Германия във филмова продукция, сториборд, анимация и рисунка. От 2008 до 2010 г. реализира дейности в областта на печатната графика и оформлението в Агенция за реклама и в Дизайнерско бюро в Дюселдорф, Германия, а през следващите две години до 2014 г. в Кьолн.

От 2014 до 2016 г. докторантката е хоноруван преподавател и асистент последователно в частен колеж „Омега“ и в АМТИИ „Проф. А.Диамандиев“, Пловдив.

От 2017 г. е асистентка към катедра „Естетическо възпитание“, на Педагогически факултет на ПУ „П. Хилендарски“.

2. Актуалност на тематиката

Изборът на темата на дисертационния труд „ОБУЧЕНИЕТО ПО ШРИФТ И ТИПОГРАФИЯ В ГРАФИЧНИЯ ДИЗАЙН ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ“ отговаря на необходимостта от разработване на съвременен модел при обучението по шрифт и типография на бъдещите дизайнери в българските висши училища. В този смисъл разглежданият проблем е изключително актуален поради навлизането на нови технологии и интерактивни методи. Тъй като съществуващите изследвания върху темата са твърде малко, с настоящия дисертационен труд се запълва една ниша, изключително важна за формиране на културата на обучаващите се студенти в специалност дизайн.

В увода на дисертацията Надежда Ангелова стриктно е посочила целта и задачите, които си поставя с настоящото изследване. Трудът е с обем 276 стр., включващи увод, 3 глави и обобщение и изводи, както и използваната литература и приложения. Включени са и 12 табла и 49 фигури. Използваните литературни източници са 115, от които 57 на кирилица и 46 на латиница. Приложенията са с обем 233 стр. и включват 3 раздела – теоретична част, предназначена за самоподготовка, изследователски инструментариум и резултати от експеримента.

3. Познаване на проблема

Образованието, което е получила докторантката в областта на комуникационния дизайн, както и не малкият професионален опит, придобит у нас и в Германия, ѝ дава базата за познаване на състоянието на проблема, както в теоретичен, така и в приложнопрактичен план. Прави впечатление, че е много добре запозната със съществуващата литература – наша и чуждестранна и свободно и уверено борави с него.

4. Методика на изследването

Използвана от дисертантката методика при изследването на проблема за обучението по шрифт и типография в специалност графичен дизайн във висшето училище напълно адекватно работи за постигане на поставената пред изследването цел и за решаването на формулираните в увода задачи и извеждането на основните изводи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В първата от трите глави на дисертацията, озаглавена „Шрифът и типографията в подготовката на графичния дизайнер“, е анализирана съществуващата практика при подготовката по шрифт и типография във ВУ у нас. Разгледани са основни понятия, както и начинът на преподаване на посочените дисциплини в българската университетска система. Акцентувано е върху професионалните структури в графичния дизайн и нивото им в специализираната скала, оценяваща „типографската грамотност и шрифтовата култура“. След направения сравнителен анализ между специалностите в графичния дизайн, дисертантката констатира

съществено различие между тях, което говори за липса на конкретен и ясен стандарт в обучението по графичен дизайн. За целта Надежда Ангелова е анализирала и учебните планове и програми по специалността.

Втората глава от дисертационния труд е посветена на провеждането на педагогически експеримент, чиито предмет, обект, цел и задачи са предварително набелязани. В експеримента са включени студентите от специалност Графичен дизайн на ПУ „П. Хилендарски“ и обхваща първия семестър на учебната 2019/2020 година.

В последната – трета глава на дисертацията са разгледани резултатите от проведения експеримент. Тук са включени резултати от тестирането, от експеримента и анкетирането, представени чрез основни статистични мерки, завършващи с направени от докторантката обобщения и изводи, в следствие на проведения експеримент.

В „Обобщения и изводи“ докторантката е синтезирала резултатите от изследването в изводи и теоретични обобщения. В тях се съдържат най-важните, до които е достигнала, в резултат на направения теоретичен анализ и експеримент. На първо място са посочени установените различия в ключови понятия като графичен дизайн, шрифт и типография, чието съдържание няма ясно очертани граници. Това е и причината дисертантката да прецезира някои основни термини с оглед на тяхното уеднаквяване при тълкуване. Също така се подчертава значението на типографията за професионалната култура и професионалния продукт в графичния дизайн.

При направения сравнителен анализ на състоянието и нивото на съвременното обучение по шрифт и дизайн, авторката установява липса на единна образователна концепция. Именно този факт я мотивира да предложи и формира примерен модел за обучение, като при неговото конструиране тя дава приоритет на практическата страна пред теоретичната и на съвременните активни методи пред традиционните, пасивни, както и на прилагането на дигиталните технологии при преподаването и реализирането на задачите. Всичко това, според дисертантката, довежда до „покачване на успеваемостта“ и предоставя възможност да се развият компетенции у студентите и да се оформи успешна типографска и шрифтова грамотност и култура.

Прави впечатление целенасочената изследователска работа на Надежда Ангелова, отразена в подбора на литературните източници, а впоследствие материализирана и в проведения експеримент. В текста направените обобщенията са на базата на проучен литературен материал и конкретни примери.

Основните приноси на представения дисертационен труд могат да се определят, така както е направила дисертантката, в два основни аспекта – теоретичен и практикоприложен. Всъщност, за първи път е направен сравнителен анализ на обучението по графичен дизайн във ВУ у нас с акцент върху шрифта и типографията. Направена е релация между професионал-

ната йерархия и представената скала за шрифтова и типографска грамотност в професионалната практика. Най-важният практикоприложен принос, безспорно, е формираният модел за обучение по шрифт и типография. Всички тези приноси правят труда особено полезен и приложим в процеса на обучението на бъдещите специалисти по графичен дизайн.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените от докторантката научни публикации я представят като съвестен и последователен изследовател, който не само описва различните явления, но ги изследва и вниква в тях, което вече е предпоставка за резултата на научните проучвания.

Дисертацията на Надежда Ангелова представлява оригинално научно изследване, което в цялостен вид разработва темата в нейния теоретичен и практичен план. Тя е опит да се анализира и осмисли една относително слабо изследвана територия. Считам, че темата, която докторантката е разработила е дисертабилна, а изследването притежава приносен характер. Още повече, че се представя подробен сравнителен анализ и се дава модел за обучение по шрифт и типография.

Приносите на научните публикации на докторантката, като поставени цели и постигнати резултати, са както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект. Считам, че в лицето на Надежда Ангелова имаме пример на съчетание на подготвен в теоретично отношение преподавател и в същото време и на един доказан практик в областта на комуникационния дизайн. Тя познава в детайли разглежданите от нея проблеми, демонстрира умение да прави теоретични изводи и обобщения.

Дисертацията на Надежда Ангелова демонстрира добра теоретична подготовка и осведоменост, добро боравене с материала. Трудът е оформен систематично и притежава приносен характер. Актуалността на дисертационния труд и новите моменти в него са защитени от направените проучвания, анализ и отношение към разглежданата проблематика.

Докторантката е посочила 5 публикации върху темата на дисертационния труд, реализирани съответно в сборник доклади от Шести студентски научен форум, 2017, УИ „П. Хилендарски“, в сборник доклади от Седми студентски научен форум, 2018, УИ „П. Хилендарски“, в сборник с научни доклади от Научнопрактическа конференция „Математика, информатика, информационни технологии, приложение в образованието“, 2018, УИ „П.Хилендарски“. Има и една публикация в съавторство с В. Радев в сборник доклади от от Интердисциплинарна научна конференция, 2017, УИ „П. Хилендарски“. Всички публикации разглеждат проблеми, близки до тематиката на представеното изследване и отговарят на изискуемия брой. Чрез реализираните публикации резултатите от дисертационния труд намират популяризация в специализираните научни среди.

7. Автореферат

Авторефератът на дисертацията напълно съответства на структурата и текста на цялото изложение като отразява основните резултати и е оформен според изискванията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Считам, че би било полезно едно бъдещо издание с оглед на възможностите, което то ще предостави при обучението в специалност графичен дизайн във висшите училища у нас.

Може да се избегнат някои технически грешки като например на стр. 25 в автореферата е посочено „В четвърта глава са описани“, а според съдържанието трудът се състои от три глави“. Разбира се това по никакъв начин не намалява достойнствата на изследването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия Факултета, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът(ката) Надежда Ангелова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Като имам предвид всичко това, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Надежда Недялкова Ангелова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство, докторска програма *Методика на обучението по изобразително изкуство*.

1.09.2020 г.

Изготвил становище :
Проф. д-зк Антоанета Ангелова Анчева